

LIETUVIŲ KALBA: NUO SENIAUSIŲ LAIKŲ IKI DABAR

KURSO APIMTIS IR REIKALAVIMAI

32 val. paskaitų ir 16 val. seminarų.

Seminarų dalį sudaro: darbas per seminarus, praktinių užduočių atlikimas ir savarankiškos literatūros studijos. Kursas baigiamas egzaminu. Paskaitų lankymas – rekomenduojama lankyti. Seminarų lankymas – privalomas. Praleidus trečdalį seminarų egzamino laikyti *neleidžiama*.

KURSO PROGRAMA

1. Lietuvių kalbos kilmė ir raida: tarp archajiškų ir modernių struktūrų.
2. Lietuvių kalbos sąveika su kitomis kalbomis (kalbiniai kontaktai su slavais, lietuvių kalbos slavizmai; kalbiniai kontaktai su germanais, lietuvių kalbos germanizmai). Skolinių vieta lietuvių kalbos sistemoje. Naujieji lietuvių kalbos skoliniai.
3. Lietuvių kalbos tarmės: klasifikacija, lietuvių kalbos salos kitose valstybėse. Sinchroninė ir sociolingvistinė tarmių padėtis. Bendriausi tarmių ir patarmių struktūriniai bruožai, tipologinės bendrybės.
4. Senųjų lietuvių kalbos raštų kalba (lietuvių kalbos vartojimo sąlygos Prūsijoje ir Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje pradiniam raštijos formavimosi etape). Trys raštų kalbos variantai. Svarbiausi paminklai ir autoriai.
5. Pirmosios lietuvių kalbos gramatikos ir žodynai, dabartinė lituanistikos sklaida (dabartinės gramatikos, dvikalbiai žodynai, specialieji žodynai, žurnalai ir t. t.).
6. Bendrinės lietuvių kalbos formavimasis ir raidos tendencijos.

PASKAITŲ IR SEMINARŲ PLANAS

Data	Tema	Pastabos
2017 09 19	<i>Ivadinė paskaita</i> : kurso aptarimas, reikalavimų pristatymas. Lietuvių kalbos kilmė ir raida: pradžia.	paskaita
2017 09 20	Lietuvių kalbos kilmė ir raida: skaitinio aptarimas (Dini 2000, 137–147) ir praktinių užduočių atlikimas.	seminaras
2017 09 26	Lietuvių kalbos kilmė ir raida: tęsinys.	paskaita
2017 09 27	Lietuvių kalbos kilmė ir raida: skaitinio aptarimas (Dini 2000, 137–147) ir praktinių užduočių atlikimas.	seminaras
2017 10 03	Lietuvių kalbos sąveika su kitomis kalbomis: lingvistiniai kontaktai su slavais.	paskaita
2017 10 04	Lietuvių kalbos sąveika su kitomis kalbomis: lingvistiniai kontaktai su slavais. Tekstų analizė ir skaitinio aptarimas (skaitinys bus nurodytas vėliau).	seminarais + pratybos
2017 10 10	Lietuvių kalbos sąveika su kitomis kalbomis: lingvistiniai kontaktai su germanais.	paskaita
2017 10 11	Lietuvių kalbos sąveika su kitomis kalbomis: lingvistiniai kontaktai su slavais. Tekstų analizė ir skaitinio aptarimas (skaitinys bus nurodytas vėliau).	seminarais + pratybos
2017 10 17	Lietuvių kalbos tarmės: klasifikacija, lietuvių kalbos salos kitose valstybėse. Sinchroninė ir sociolingvistinė tarmių padėtis. Bendriausi tarmių ir patarmių struktūriniai bruožai, tipologinės bendrybės.	paskaita
2017 10 18	Lietuvių kalbos sąveika su kitomis kalbomis: lingvistiniai	seminarais +

	kontaktai su germanais. Tekstų analizė ir skaitinio aptarimas (skaitinys bus nurodytas vėliau).	pratybos
2017 10 24	Lietuvių kalbos tarmės: tęsinys.	paskaita
2017 10 25	Lietuvių kalbos sąveika su kitomis kalbomis: lingvistiniai kontaktai su germanais. Tekstų analizė ir skaitinio aptarimas (skaitinys bus nurodytas vėliau).	seminarais + pratybos
2017 10 31	Senųjų lietuvių kalbos raštų kalba (lietuvių kalbos vartojimo sąlygos Prūsijoje ir Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje pradiname raštijos formavimosi etape).	paskaita
2017 11 07	Senųjų lietuvių kalbos raštų kalba (lietuvių kalbos vartojimo sąlygos Prūsijoje ir Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje pradiname raštijos formavimosi etape).	paskaita
2017 11 08	Lietuvių kalbos tarmės: tarminių tekstų analizė, tarmių tekstų klausymas ir atpažinimas.	seminaras + pratybos
2017 11 14	Svarbiausi paminklai ir autoriai.	paskaita
2017 11 15	Lietuvių kalbos tarmės: tarminių tekstų analizė, tarmių tekstų klausymas ir atpažinimas.	seminaras + pratybos
2017 11 21	Pirmosios lietuvių kalbos gramatikos ir žodynai, dabartinė lituanistikos sklaida (dabartinės gramatikos, dvikalbiai žodynai, specialieji žodynai, žurnalai ir t. t.).	paskaita
2017 11 22	Trys raštų kalbos variantai.	seminaras
2017 11 28	Pirmosios lietuvių kalbos gramatikos ir žodynai, dabartinė lituanistikos sklaida (dabartinės gramatikos, dvikalbiai žodynai, specialieji žodynai, žurnalai ir t. t.).	paskaita
2017 11 29	Trys raštų kalbos variantai.	pratybos
2017 12 05	Pirmosios lietuvių kalbos gramatikos ir žodynai, dabartinė lituanistikos sklaida (dabartinės gramatikos, dvikalbiai žodynai, specialieji žodynai, žurnalai ir t. t.).	Paskaita / pratybos
2017 12 06	Lietuvių kalbos tarmių atpažinimas. Senųjų raštų kalbos varianto atpažinimas.	pratybos
2017 12 12	Bendrinės lietuvių kalbos formavimasis ir raidos tendencijos.	paskaita
2017 12 13	Lietuvių kalbos tarmių atpažinimas. Senųjų raštų kalbos varianto atpažinimas.	pratybos
2017 12 19	Pasiruošimas egzaminui	pratybos
2017 12 20	Egzaminas	

PAGRINDINĖ LITERATŪRA:

1. Dini Pietro Umberto, 2000, *Baltų kalbos*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
2. Holvoetas Axelis, Semėnienė Loreta, 2004, *Gramatinių kategorijų tyrimai*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
3. Ambrazas Vytautas, Garšva Kazimieras, Girdenis Aleksas ir kt., 2006, *Dabartinės lietuvių kalbos gramatika*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
4. Bacevičiūtė Rima, Ivanauskienė Audra, Leskauskaitė Asta, Trumpa Edmundas, 2004, *Lietuvių kalbos tarmių chrestomatija*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
5. Kardelis Vytautas, 2003, *Rytų aukštaičių šnektų slavizmų fonologijos bruožai*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
6. Zinkevičius Zigmas, 1996, *Lietuvių kalbos istorija*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
7. Paulauskienė Aldona, 2006, *Pirmosios lietuvių kalbos gramatikos*, Vilnius: Gimtasis žodis.

Lietuvių kalba: nuo seniausių laikų iki dabar
Dėstytoja dr. Gintarė Judžentytė
2017 m. rudens semestras

8. Jovaišas Albinas, 2009, *Jie parašė pirmąsias lietuviškas knygas*, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas.

ATSISKAITYMAS IR VERTINIMAS

Vertinimas – egzaminas raštu (atskiros užduotys vertinamos pažymiu, pažymiai sumuojami ir išvedamas bendras vidurkis).

Egzaminą sudaro trys užduotys.

Pirmoji užduotis – atviras teorinis klausimas.

Antroji užduotis – tarminio teksto atpažinimas nurodant skiriamąsias ypatybes.

Trečioji užduotis – senųjų tekstų atpažinimas nurodant skiriamąsias ypatybes.

Programą sudarė dr. Gintarė Judžentytė (Taikomosios kalbotyros institutas).